

Inimteguripõhise
lähenemisviisi
integreerimine
Euroopa raudteedel

**Ohutusjuhtimis-
süsteemid**

Inimteguripõhise lähenemisviisi integreerimine Euroopa raudteedel

Mis on inimteguripõhine lähenemisviis?

Inimteguripõhise lähenemisviisi all mõistetakse inimese töötulemuste optimeerimist tema ohutuse, heaolu ja tõhususe tagamiseks.

Selles vaadeldakse töökeskkonda inimkesksest vaatenurgast, analüüsides süsteemi tervikuna ja selle mõju inimeste käitumisele ja interaktsioonile raudteega.

Tähelepanu keskmes on kasutaja, seadmete ja masinate ning keskkonna omavaheline kokkusobivus.

Sotsiaal-tehnilise süsteemi keskmes on inimene. (Joonise reproduktsioon RSSB loal)

Miks on inimtegurid olulised?

Inimteguritel on nüüdisaja keerukates, ohutuse seisukohalt kriitilistes süsteemides üha suurem roll.

Isegi kui mõni protsess on automatiseeritud – sageli inimliku eksituse vähendamiseks –, on töötajad Euroopa raudteede lahutamatu osa.

Selle tehnoloogilise, sotsiaalse ja organiseeritud süsteemi keskmes on inimesed, kellest sõltub süsteemi edukus või läbikukkumine.

Ohutusjuhtimissüsteemid (OJS)

Raudteed ootavad lähitulevikus suured väljakutsed: Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi (ERTMS) rakendamine muudab oluliselt rongijuhtide ja signalistide tööd. Üha rohkem raudteetöid automatiseeritakse, mistõttu tuleb töötajatele õpetada uusi oskusi. Eakamad töötajad jäävad pensionile ja

seepärast on vaja säilitada personali pädevus ning õpetada välja uusi töötajad, kes uut tehnikat kasutama hakkavad.

Euroopa raudteede ohutu ja tõhus toimimine sõltub süsteemi kõigil tasanditel töötavatest inimestest. Et enamik ohutusjuhtimissüsteemi protsesse mõjutab raudteetöötajate töötingimusi ja -keskkonda, on oluline integreerida inimteguritega seotud teadmised ja meetodid. Töötajate osalusel valmiv inimkeskne töökorraldus tuleks raudtee ohutusjuhtimissüsteemi põhimõttena selle protsessides kasutusele võtta süsteemi kogu elutsükli jooksul.

Inimtegurite integreerimisel ohutusjuhtimissüsteemi on järgmised eelised:

- suurem ohutus, heaolu ja rahulolu
- tõhusus ja mõjus.

© European Union Agency for Railways

Ohutusjuhtimissüsteemid (OJS):

muutuste juhtimine ... riskihindamine ... pädevuste juhtimine ...

Iga liikmesriigi ohutusamet peab enne liikmesriigi ohutustunnistuse või -tõendi väljastamist hindama raudtee- ja liikmesriigi raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ohutusjuhtimissüsteemi.

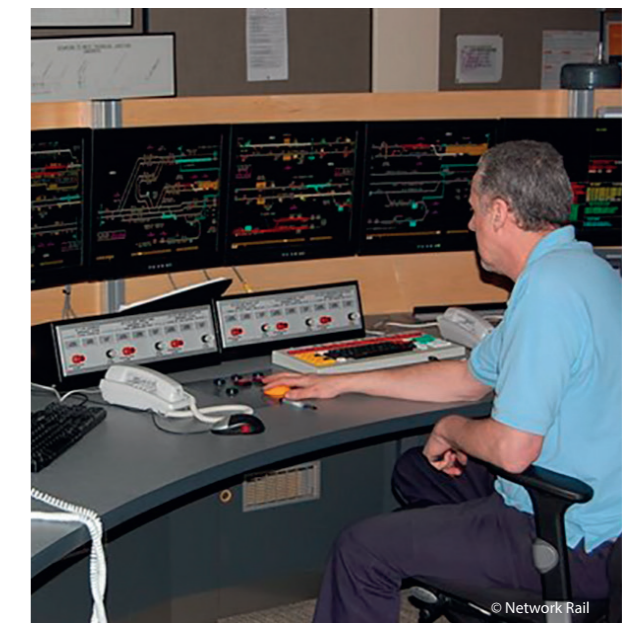
ettevõtte eri tasandid usaldavad üksteist ja teevad koostööd.

Liikmesriigi ohutusametuse järelevalvestrateegias määratakse kindlaks tähtsaimad tegevusriskid ja keskendutakse sellele, kuidas raudtee- ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad neid ohjavad. Näited: juhtide koolitamine nende pädevuse säilitamiseks eesmärgiga vältida signaalist möödasõite ohuolukorras; kord, mis välistab juhtimise alkoholi või uimastite mõju all; läbimõeldud vahetuste süsteem, mis vähendab väsimuse mõju.

Ohutusjuhtimissüsteem on kõigest vahend; ohutu raudteetöö veendumusi, väärtusi ja käitumismalle (s.o ohutuskultuuri) peab jagama kogu ettevõtte.

"Tugevat ohutuskultuuri peetakse üldiselt hästitoimiva ohutusjuhtimissüsteemi tähtsaimaks eeltingimuseks. Vahel öeldakse, et hea ohutuskultuur on võimalik ilma ametliku ohutusjuhtimissüsteemita, kuid tõhus ohutusjuhtimissüsteem ei ole võimalik ilma hea ohutuskultuurita."(1)

Ohutuskultuur kasvab ja areneb, kui ettevõtteel on tugevad juhid, töötajaid kaasatakse aktiivselt ning

© Network Rail

(1): EASA OHUTUSKULTUURI RAAMISTIK ECASIT OHUTUSJUHTIMISSÜSTEEMI TÖÖRÜHMA JAOKS

European Union Agency for Railways

120 rue Marc Lefrancq
BP 20392
FR-59307 Valenciennes Cedex
Tel. +33 (0)327 09 65 00

era.europa.eu
Twitter @ERA_railways

Pärast ELi neljanda raudteepaketi nn tehnilise samba (määrus 2016/796) jõustumist vahetab Euroopa Raudteeagentuuri välja selle õigusjärglane Euroopa Liidu Raudteeamet. Nimemuutuse tõttu on vaja ka uut asutuse logo kujundust. „Amet“ osutab nüüdsest Euroopa Liidu Raudteeametile. Olenevalt kontekstist võidakse brošüüri mõnes osas siiski viidata ka varasemale Euroopa Raudteeagentuurile.

Lisateave on järgmistel aadressidel:

- <http://www.era.europa.eu/tools/sms/>
- <http://www.hse.gov.uk/humanfactors/>
- <http://www.sparkrail.org/Pages/HumanFactors.aspx>
- <http://www.vbg.de/>

Vt ka teabelehed inimteguripõhise lähenemisviisi integreerimise kohta Euroopa raudteedel:

- Intsidendide ja õnnetuste uurimine
- Töötajate teabeleht

Tehke veebilehel www.era.europa.eu otsing „Human Factors“.

Making the railway system work better for society.
era.europa.eu

Amet ega selle nimel tegutsevad isikud ei vastuta järgneva teabe kasutamise eest.

Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016

© European Union Agency for Railways, 2016
Reprodutseerimine on lubatud allikale viitamisel. Üksikfotode reprodutseerimise luba tuleb küsida otse autoriõiguste valdajatelt.

TR-04-16-621-EN-C • ISBN 978-92-9205-127-3 • doi:10.2821/041215
Printed in Luxembourg on recycled paper